

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
 Budapesti hivatalban előfizetésre
 12 hónapra 18 hft.
 6 hónapra 10 hft.
 3 hónapra 6 hft.
 Külföldi előfizetésre
 12 hónapra 20 hft.
 6 hónapra 12 hft.
 3 hónapra 8 hft.
 Egyéves adó ára 12 hft.

*Politikai
 napilap*

Megjelenik minden nap, a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyváradi, Szilágyi Dezső-u. 8.
 A szerkesztőség kéziratok elfogad-
 ására vagy megőrzésére nem
 vállal felelősséget.
 Előfizetők és hirdetősek a kiadó
 hivatalához forduljanak.

XIII. évfolyam 150. szám. Nagyváradi Vasárnap, 1917 augusztus 19.

Szent Péter utóda és Szent István nemzete

— Fővárosi levelezőnk től. —

Budapest, augusztus 18.

Holnap negyedszer virrad fel Szent István király ünnepének hajnala bibervörös színben.

Javában benne vagyunk a világháboruban és még távolról sem sejtethetjük, mikor lesz vége a világegésnek, mi lesz az eredménye anynyi vérontásnak?

Szent István király ünnepére érkezik el a pápa békejegyzéke hozzánk hivatalos formában. A negyedik háborús István királynépra íme ismét megszólal Szent Péter utóda. Ugyanabból a pápai székből hallatszik komoly szózat, amely pápai szék a népvándorlás fergetegében a népek jövő fejlődésének egyik kijegyzési pontját ismerte fel István fejedelem országában és nemzetében és királyi koronával emelte ki a nemzet jelentőségét, királyi pálcával iktatta be azt az európai népcsaládba.

A pápa mostani békeszózata is, mint az eddig kiszivárgott hírekből valószínű, nagyjelentőségű Magyarországra nézve.

Magyarország, nem kell ma már bővebben vitatni, a világháboru egyik legfontosabb ütközőpontjává lett. Körülöttünk fekvő idegen államok aspirációi egyenesen Szent István birodalmának épsége árán kívántak kielégítést nyerni. Sőt itt van a világháboru egyik leghitványabb szereplője, a cseh, az sem áll Magyarországra felé kapkodni telhetetlen markával. Az angol parlamentben

nemrég azt a kijelentést tették, hogy megfontolás tárgyává tessék, mi történnék Magyarország és Ausztria népeivel a háboru után, amiben benne foglalják az, hogy miképpen darabolják fel, hány szilánkra hasítsák szét Magyarországot? Betört területeinkre a szerb, mikor kiverjük, jött az orosz, mikor azt is kivetítettük határainkon túl, ránk rottott orvul az oláh. Egyenesen Budapestre kivánták diktálni a békét a világnak és a halált a magyar államnak. És most megjelenik a pápai békeszózat és az felsorolja a világháboru összes vitás kérdéseit, amelyeket közös egyetértéssel, kölcsönös engedékenységgel vél legcélszerűbben megoldani a keresztény világ feje — és ez a valamennyi hadakozó hatalom felett álló hatalom, ez a feltétlenül semleges, pártatlan és elfogulatlan bíró — egy szóval sem érint olyan érdeket, mely Magyarországgal kapcsolatos volna.

Magyarország területi épsége vitán kívül áll, ezt jelenti a pápai diplomácia hallgatása.

Erkölcsei tekintetben rendkívüli erősségünk ez nekünk, egyben biztató kilátást nyújt a jövőre nézve.

Bármennyire harsogtak Londonban és Párisban, a népek mindenütt beleuntak a háboruba, megborzadtak az embervérontástól és mindinkább sürgetik a békét a nemzetek közös megegye-

zése alapján. Mi készen állunk erre is, de készen vagyunk arra is, hogy győzelem útján csikarjuk ki a békét magunk és a világ számára. Ha pedig a béke valamely fordulat folytán mégis a kölcsönös megértés útján volna elérhető, akkor nagyjelentőségű minden hadviselő félre nézve, melyek azok a kérdések, a melyek a régóta óhajtott világkongresszus elé kerülnék, hiszen ezek a kérdések az illető államok létét érintik, ezek miatt halnak meg naponta ezek és ezek.

Már egyszer megpróbálták a vitás kérdéseket kitergetni Stockholmban — a szocialisták. Hajduk fogták a harangöntéshez, körüli népszónokok játszottak diplomatásként. Ugy is sikerült az egész. Azt hitték, a pápának felülemelkedésnek legbiztosabb tanujele, ha valaki a saját hazáját odadobja a piacra jól befektetve. A magyarországi szocialisták is hamis vádakkal, üres rágal-makkal kipellengéreztek az egész világ előtt az u. n. magyarországi nemzetiségi kérdést, úgy állítva be azt, mint amelynek ellenségeink szájaize szerinti megoldása a béke egyik elkerülhetlen előfeltétele.

A pápa békejegyzéke semmiféle „magyar kérdést” nem érint.

A pápa békeszózata valóban elfogulatlan, valóban pártatlan. Felülemelkedik népszenevedélyeken és mégis mélyen átérzi és megérti az összes vitás kérdéseket. A diplomata éles szeme meglátja az igazi nemzetközi vitapontokat — tudvalevőleg évszázadok óta a pápai diplomácia az első a világon — s aztán az igazi felebaráti szeretet olajával siet a sebek gyógyítására. A vitás pon-

Markovits és Weinberger cégnél, Bémer-tér.

Modell blousok óriási választékban és rendkívüli olcsó árban, valamint selymek szövetei és mosó kelek méterenkénti olcsó eladása megkezdődött.

Állandó újdonságok kész női confectione alsó szoknya, miedervédő, kész fehérneműk, harisnyák, nap- és esőernyők kaphatók. Szabóműhelyében rendelésre a legjobb női ruhák készülnek.
 Telefon 11-09.

Egyes szám ára 12 fillér.

tok közt azonban, melyeket a pápa ilyenekül felismer, egy sines, amely Magyarország állami egységét, területét vagy belső berendezkedését érintené — ez a legelfogulatlanabb bíró ismerte el, hogy Magyarországnak semmiféle belügye nemzeti táncskozás tárgya nem lehet.

Nem tudni még, mi lesz a következménye a pápa békeszózatának. Mindenki éhajtja, hogy fakadjon belőle minél előbb tartós és végleges béke, az utakat, melyeken e cél elérhető, ez a bölcs szózat világosan megjelöli. Mi készek vagyunk

a béke útjára lépni, tisztán ellenségeinktől függ, mely pillanattól kezdve szűnik meg a vérontás. Bármi lesz azonban a végleges eredmény, egy bizonyos: hogy ez a békeszózat mindenütt mély hatást kelt, az embereket gondolkodóba ejti — bennünket magyarokat pedig ügyünk igazságossága, önvédelmi harcunk tisztasága felől azzal a bizonyossággal nyugtat meg, amelyet egy élesen látó politikus, egy pártatlan bíró és az egész keresztény világ elfogulatlan, részrehajlatlan atyjának szava adhat.

Százezer ember életforrásánál.

A városi hentesárugyár. A nagyváradai El Dorado Modern üzem, gépek, hűtőkamera, füstölők. Fries a hus. Huszonöt hordó zsir. 2000 sertés és 600 marha. Fröhlich kiténtetősei. Mit termel a gyár. Fröhlich János a szakértelem nélküli vezetéséről.

Egy amerikai újságíró a cs'kágói nagy husrégókban nézett körül a megírta világszerte híressé vált könyvét a husgyárak rejtelmeiről. No igen, — hogy mit vágnak bele a kolbászba, amelyről Jean Paul azt írta, hogy "csak a jó Istenke ehetné meg nyugodtan, mert csak ő tudja, hogy mi van benne."

Éppen a kolbász ellen felmerült kifogások indítottak minket arra, hogy megnézzük azt az üzemet, ahol husunkat készítik. Az Uri-utca vége felé alacsony földszintes ház kapuja felett fehér vásonon fekete betűkkel — ideiglenesen, ez a felirat áll.

VÁROSI HENTESÁRUGYÁR

A Fröhlich-kuria ez, közel száz éven át, a mostani tulajdonos édesanyja első férjéé Melán József esztergályosé volt, a baloldali Cseh Mátyásé. Avitt, lepatogott meszelésű külsejével, ű őt kopott tetőjével nem árulja el, hogy bent, az udvarban egy tágas, szellős gyárépületben modern gépek szabdalják, őrlik, préselik a friss húst s ott van a pincékben Nagyvárad életforrása: a sok fehér zsirral telt hordó.

A Fröhlich család

Egyike a teljesen elmagyarosodott, bevándorolt szász családoknak. Az által alapítója, Fröhlich Pál a Mészáros utcában nyitotta meg hentesüzletét, ott volt Salasok mészárszéke is, esét kapta az az utca a mészáros nevet. Innen a Kőfaragó utcára, majd az Uri utcára költözött, s körülbelül 1868-ban telepedett le a mai telep helyén. Innen nyitotta meg a Rákóczi uti Romanócy (akkor még földszintes) házában pont ugyanazon a helyen, ahol a városi hentesüzlet van, az

első hentesboltot s hihetetlenül népszerűvé tette a Fröhlich nevet, amelyet a köznépp még ma is *Flörlik*-nek ejt ki. Majdnem az egész város onnan látta el magát hentesáruval, főleg híresek voltak vészteljei, de főleg felvágottakat is csak ott kaphattak a vásárlók. Fia: Fröhlich János 1895-ben vette át apjától az üzletet s miután bejárta Ausztriát és Németországot fejlett hentes és húsüzemektől, elhatározta, hogy a fejlődés, higiénia és a legkötvetelményeseink megfelelően rendelni be az üzemet. Motorokkal, hűtőgépek, aprító, tölte gépekkel szerelte fel 1905-ben a telepet, hűtőházat készíttetett nagy világos, szellős pincék, óriási füstölők létesültek s nemrég Kolozsvár város tanácsának kiküldöttel vittek el hírt és terveit a nagyváradon modern húsüzemnek, amely 1916 július óta dolgozik a város részére s 1917 október 15-ig tart az a szerződés, amely városi üzemné vette át.

A gyárban

két villanymotor dolgozik, az egyik a hűtőkészüléket hajtja s a párolgó ammalik a legnagyobb mértékben is eszo darab alakít a csövek között. Ez a cső a 100 m. nagyságú hűtőterembe vezet, ahol mélyen a fagypontra alul álló hőmérő biganya, s a felkötő-mosató levegőben lóg a sok sertésoldal, fehér tömegben a hájak sőtávörös húsoltok, lenl hatalmas szalonatombók ingerlik az iust s a szalonasütés kellemségéből varásonnak képeket élénk, magyar munkák hross tömeggel, mint teknősök lépik el a szögleteket, beszórt nyelvezet tégelvörös nyulványi intenek egy depóból s apróra szabdaló hűtők állású szelvény szagorodnak egy fatartóban.

Hideg van, fázunk. Ki és be a szomszéd terembe, ahol a másik motortól hajtott gépek csillagoznak, kattognak, dörömbölnak, kopognak s gőzöl a hosszú tekerőben a most készített riasza hurka anyaga. Marhahus-szórgép, vágó, keverő, kolbászszaprító, sza-

lamkésztő és kolbászoltó gép munkálkodik azon, hogy folyton dolgozó grammatikának megkésztés a mindennapi anniválót. Naponta 30-40 düssöt és marhát dolgoz fel a gyár, s itt, ebben a teremben teszik felhasználhatóvá, miután kiolt, a hátsó udvaron levő cementes kontóhelyiségben felhasználottak s napjában esődarabolták. (A vágás a marhákéknál a vágónidőn, a sertéséknél a hialátó-telcsen történik). A terem végén egy kisebb helyiségből gőz árad ki, itt van az olvasztó egy óriási üst, amely naponta 500 kilogramm szalonát olvaszt ki. Most is folyog benne a zsír, s szalonadarabok havesen korogzenek a forróágban, lesz tepertő másnap. A berendezési kiépésztik a nagy füstölők, egyik a szalám, a másik a kolbász, sonka részére. Egy egy füstölőben 20-25 métermássa húst füstölnek gondos tüzzel. Végül egy rak-táron keresztül, amelyben főnem szappant áru el az erős, átható szag (fűszes szaládok szappan, kilója 7 korona), lemegytek a pincébe s ott áhítattal és elragadtatással áll-luk meg (és búzuszt szeretnénk segenzi a nagyvárad El-Doradónál)

A zsir hordók

előtt, amelyekben fehérre fagyva áll az élet forrása. Mindegy 25 hordóból integet, csillag fehér fényével a legvilágosabb zsir, a tetején szabályos ábrákat rajzol egy ábrándos henteslegény, (rendesen a dátumot véli be új-jatval a zsirba, a mikor letették a pincébe). Itt aztán szaporodik a zsír folyton, hosszú s most olvasztott forró zsirt, amelyet a fagyott zsirral kevernek, mert csak így lesz ebből is szép, fehér keménység.

Mindenütt, ahol járunk, nagy, hatalmas kutyák kemény nézése mered rák, föld-szinten, padláson, emeleten, a füstölők előtt, a segédük tágas világos szobái külsőben. Ezek a patkányokat fogják, teate vészedelem, ha a patkány ebbe a gyárba téved. El-vesszett.

A gyár irodájában

A Fröhlich vállalatok főnökhelyettese: *Schuldek Vilma* dolgozik, az üzembe tiz évvel ezulót lépett, mikor elvégzte tanulmányait s azóta résztvevett a vállalat fejlesztésében. — Rokonszenves külsejű, jó modoru, energikus leány, nagy munkaszerő, egy évleada végül a könyvelés, levelezés, helyettesítés nehéz munkáját kifogástalanul, siben a tulajdonosnak művelt s hájos felesége, Fröhlich Jánosé is gyakran segítkezik. Ez a kiváló urlasz-mony, aki esőp leányairól is nevezetes, elő-kelt házat tart, ahol a város társadalmából sokan jönnek össze.

Schulde Vilma kívül az irodában Ba-logh Károly igazgató tanító foglalatokodik még s a tulajdonos munkahuga, Weinpöster Gisella is.

A vállalatnak öt ülése volt: a Rákóczi-ati, Szarozenszky utcai, réti, Sas-alatti és valencel, ezekből csak kettő áll fenn. A város hozzávete zairüzletét s ma három ellenőr végül a hat hely vizsgálatát: Kelemen Kálmáné a Szentistó utcai, a Cséglődy fele s az Apolló alatti szirüzlet, Barabá Bélaé a Rákóczi uti főüzlet és a gyártelep, *Andrényi Guztáv* a Teleky utcai zairüzlet.

Am üzem régebben nem volt termelő-képes, zszá a modernizálással lett. Evcnta

Fürdő ruhák lüster és kretonból.
Fürdő tricók és uszó nadrágok.
Fürdő kalapok és cipők.
Fürdő köppenek és lepedők.
Utazó cikkek. Kosarak, bőröndök.
Mosó kelmék. Grenadinok és selymek.

Legnagyobb választék! Olcsó szabott árak!

CZILLÉR IMRE
Nagyruház, Nagyvárad.

2000 sertést és 600 marhát

dolgoznak fel a telepen. A sertést a központ adja, a marhát Fröhlich János vásárolja a vágásja le. Az igényítés a Közsélmészéi Hivatal, a vezetés Fröhlich Jánost, aki a megbízásnak kifogástalanul eleget tett. A gyár telepet Lukács Odón főjegyző gyakorta megvizsgálja s ott járt Rimler Károly polgár-mester is. Idegen bizottságok sűrűn jelennek meg a telepen s felvilágosítást kérnek a berendezés és vezetéről. Nagy baj, hogy jutafonalat nem lehet kapni, emiatt az anyz a vége, hogy a szalvaladégyártást a gyár beszünteti. A marhabalat helyben Grósz Sámuel től szerel be a gyár, a borsot, paprikát tavaly vette a tulajdonos, a többi kelléket a Közsélmészéi Hivatal adja.

Fröhlich János vállalatának

erkölcsi tőkéje

is van, s sok elismerő oklevél a felakon. Páris, 1911—28 ik nemzetközi élelmészeti kiállítás, elismerő oklevél hentesfruktr. — Budapest, 1907. az Országos Ipargyárosok Huzipari Kiállításán jó minőségű árúért bronz díszfém. — London, 1910. Aranyérem. — Budapest, Országos huzipari kiállítás, 1911, s legkülönbbébb terméskolbászért I díj, kiállítási aranyérem s az I. rendű hentesfruktrt ugyanott. — Nagyvárad, 1886. Elismerő oklevél az iparossegédek és tanulóik kiállításán.

Mit termel a gyár?

Ezre a közönség kérdésre a következő felvilágosítást kaptuk arról, hogy ha volna a hivatali vezetében szakember, jobban be lehetne osztani a napokat és az árutat is. Amiből beszélnék, hogy a téjkozatás is a hivatal dolga volna.

Tepertő: Szerde, a szerdai végzetőit kán csütörtökn, de biztosan szombaton, a péntek—szombati végzetőit hétfőn. (Rákóczi uti és Teleki utcai üstelekben.)

A szalmit most adták ki.

Szalvaladé: spárga hiány miatt csating nem lesz, addig heddin és csütörtökn.

Felvágot: már nincs több, kevés a sertésbuz.

Füstöltkolbász, debreceni: henteskint 1—2 szer, a nap bizonytalan.

Hurka: minden kedden és pénteken.

Párisi és virsli: henteskint.

Szalonna: nem lesz, mindent rotnak olvasztanak, csak a hús és forokszalonnát adják ki henteskint egyszer. Hogy mikor, azt csak a protekciók tudják.

Sertés: pénteket kivéve minden nap, marhabuz is.

Csodálatos, hogy a közönség a marhabuzt nem fogyasztja, pedig csak 20 fillér a költsége, a sertésé 8 korona, a marhabuzé 8 korona 20 fillér.

Da tisztelattal kérdezzük a nem csak vezetést; miért van az, hogy Aranyosmaroton — mint Szöllőssy Gyula tanácselnök velünk közli, a borjúhús ára 5 korona, a sertésé 4 korona, addig nálunk 8 koronás húsokkal traktáltak beandhat?

Sonka: nem lesz, mint frise, hús megy el, Fröhlich János csak néha tud egy-egy lapockát eltegni csütörtökn vasárnapra,

szombaton lüldi fel a Rákóczi uti főzletbe.

Megkérdeztük ennek a nagy üzletnek tulajdonosát, Fröhlich János husmagyarost, mik az érem bejár? s így felelt:

— Szerződésim a városal október 15-én lejár, de azt hiszem, még egy évre meghosszabbítjuk.

A baj egyben közt az, hogy nincs segédmunkás, a régiakat beváltják katonáknak, egy se esett el, mint tudom. Két hete csak négy segéd volt, most vagyunk 15-en, de az nem állardó. Bizonyos, jó volna, ha egy pár jó segédet kaphatnánk. Üzemem külföldben közel 250.000 korona tőkével léteült s legutóbb közel egy millió koronát forgalmazott. Régi személyzetemből hárman vannak még. Márkucs József (Szantó utcai fiók), Szentmiklóssy István (Rákóczi uti főzlet) és Pétercs Isten ugyanott. A többi, új, háborus személyzet. Az a szerencsém, hogy olyan ember áll a közsélmészéi élén, mint Lukács Odón főjegyző, ha mindenki annyi megismerés, jókarsimtal, meggyőzőhatósággal kezelné az ügyeket, több haszna volna a közönségnek, mint most. (s).

Drága a liszt.

Aradon, Szegeden olcsóbb

A közönség megelégedéséi fogsáts a városi élelmészeti győreksimly azon intézkedését, hogy augusztus 15-16-i nagyobb mennyiségben szolgálatja ki a heti adag lisztet, csupán az kelt aggodalmat, hogy nem hiszik, hogy állandóan megáspják a felsimelt adagot, mivel az Orsz. Közsélmészéi Hivatal elnöke már jelente, hogy a város részére hufalardó lisztmennyiséget fokozatosan le fogja szállítani.

Érdekesen érint még a közönséget a liszt árának igen tetemes emelése, igaz, hogy csak a finomabb, az u. n. nullás liszt ár emelkedett nagy mértékben, még pedig különként 1 K 66 fillérről 1 K 56 fillérré, tehát 50 fillérrel, de ez is elég súlyos, mert a szegény emberek családjaiban is vannak betegek és kicsi gyermekek, akiknek nem luxusból, de egészségügyi szempontból szükség van a fehér kenyérré.

A lisztárakat egyáltalán, mértékszámukint a 2922—1917. M. E. sz. rendelet alapján a törvényhatóságok, illetve azok alsó tisztviselői állapítják meg.

Azt látjuk, hogy ez az árnyegállapítás törvényhatóságokint különböz; egyik városban magasabb, a másikban alacsonyabb.

Éppen így van a kicsinybeni elárúsításnál is. Ahány város, annyiféleképen van a kilóinkint lisztár megállapítva.

Az összehasonlításból azonban azt látjuk, hogy pl. két hasonló népességű nagy város Szeged és Arad mellett Nagyváradon magasabb összegben van a liszt ár megállapítva.

És pedig egy kiló liszt ára:

	0 ás	főző	kenyér	rozsa
Aradon	1'45	0 65	0 45	0 71
Szegeden	1 48	0 70	0 50	—
N. váradon	1 56	0 74	0 52	0 80

A kenyérlisztból készített kenyér kilója Aradon 50 f., Nagyváradon 54 fillér.

A Nagyváradon magasabb összegben megállapított lisztárak tagadhatatlanul nagyobb jövedelmet biztosítanak az élelmészéi ügyosztálynak, amit az indokol, hogy a város közönségének élelmészéje hova-tovább teljessen a vároara nehezül s így nemcsak az üzemi kisdánsakat, hanem mindentéle más élelmiszerekről is a városnak kell gondoskodni, még pedig akként, hogy több fontos élelmiszkészre rá kell fizetnie.

Beszélgetés Thót bíróval

Itt tárgyalta Nagyváradon hét napig egy budapesti bíró, alacsony természetű, tótova járáru. Úgy festett, mintha valami láthatatlan erő vinné egészen külön utakon s az ítélet indokolása, amelyet a Nógrádi perben kihirdetett, mintaképe volt a bírói tárgyalogosságnak. Csupa jogi fejtegetés, vita, lassúság, sehol se árulja el magát az ember, hogy mit gondol. Jogilag az esetet megfejtí.

Alacsony, elszájt alakján bőssabáru Ferencz József kabát verősele térdelt, kezét széjjeleresztve mozgott előre Thót László dr. járásbíró. Tétovaszágán látszott, hogy felrajzó gondolatai feszítik agyvelejét és nyolc nyelven beszélvén, elhibet, hogy sok gondolata témádatott. Ezzel a nagyszabású bíróval, ahinek egész külső kuszáltságát ellensúlyozta átható hideg nézése s az egyéniséget kisdó aszékérdőli rész finomsága és felsőbb intelligenciája, ispunk munkatérés beszélgetést folytatott.

— Én világgjáró ember voltam, mondotta. Felkértem Muzskvát, így kell kijteni, nem pedig: Moszkvát, s ott tanultam. Orszorosozgól Perzsiába mentem, Teherárbn persesul tanultam a egy évig keresztül-karui jártam ezt a szerencsésben, nagyminu országot. Elmentem Bagdadba, Konstantinápolyba, elhallába, hallgattam Lombrosót, ezt az egyet államköltség, a többi utat saját költséggemmel tettem meg. Voltam Cambridge-ben, Párisban, mindentit az illető ország megánjogával ismerkedtem meg a helyszínen. A kelsti jogról könyvet is írtam, nemrég jelent meg. Beszélék perzsául, arabul azért beszélék, mert tudok, törököül, oroszul, angolul, olaszul és franciául, egyetemi magántanár vagyok. Most büntetőjárásbíró, szerettem a bírói pályát, nagyra ambicionál, van az ósare egy pár nehés jogesetem, de hát majd megfejtöm.

Ezek után tudósítók azt kérdezték s nem közönséges tudósítól, hogy mit szól nagyváradai közállapotainkhoz, minitán a Keleten annyi ássiml állapotokat látott. Thót László dr. bíró erre így felelt:

— Én voltam Aradban sokáig, de amint megismertem Nagyvárad közállapota: a tárgysimásból is, az életből is, hát az képedelem.

GLOBUS MÚINTÉZET

előbb Bihar-nyomda részvénytársaság

PAPIRNAGYKERESKEDÉS AUGUSZTUS HO 1-ÉN NYILIK MEG.

TELEFON 49.

Nagy piac-tér. Kugler ház.

Kő- és könyvnyomda, vonalzó-intézet, könyvkötészet és üzleti könyvgyár üzemét megkezdte.

Heves harcok Flandriában.

Berlin, augusztus 18. A nagyfőparancsnok által jelentett:

Keleti harcok.

Rupprecht bajor trónörökös vezetésében nagy hadserege. A flandriai csatákon a tüzéségi harc a tengerpáris manőver és Yperntől északra ismét rendkívüli hevességre fokozódott. Egyébként a tűz erejétől volt, mint az utóbbi napokban. A Bössinghe-Stadden vasút mindkét oldalán az ellenség délután erős meglepetésszerű támadást intézett, amelynek alkalmával Langenmarekot elkeseredett harc után elvesztették. Lapos ivóban a falu körül foglaltunk állást.

Artoisban erős tüzvédelem alatt Lens-től északnyugatra angol csapatok késszerűen helyezkedtek. Megsemmisítő tüzünk a támadást csúcsán elfojtotta. Éjjel bekövetkezett gyengébb ellenséges előretöréseket visszavertünk.

A német trónörökös hadserege. A Caemia des Dameson, Ciraynál, a Champagne nyugati részében pedig különösen a Cornillet hegyen, Moraavillerstől délnyugatra élénk tüzési tevékenység folyt. Verdun északi arcvonalán a tüzharc délebbre újra teljes erővel indult meg és fokozott hevességgel kissé éjjelig tartott.

Repülőink és védőgépünk 26 ellenséges repülőgépet és 4 felgyújtott léggömböt terítettek le. Deutler főhadnagy 26 ik, Müller tiszthelyettes 22 ik, Gontermann hadnagy pedig 13 ik és 14-ik között léggömb lelovásával 29 ik és 30 ik légi győzelmet aratta.

Kjabb 1600 orosz fogoly az előnyomulásban.

Keleti harcok.

A keleti tenger és a Fekete tenger közötti előretörések és nagyobbrészt már sikertelenül a helyzet változatlan maradt.

József főherceg vezérezredes harcvonalán augusztus 16-án osztrák magyar erdek Grossscoitól délre teljes sikerű támadást hajtottak végre. Az ellenséget elszenvedt állásából rohammal kivetették. Nagy, véres vesztéssel során az ellenség 1600 foglyot, 1 ágyút és 1 géppuskát vesztett.

Julius 19-ike óta, amikor keleten a hadműveletek megkezdődtek, Keletgalliciában, Bukovinában és Moldzában a szövetséges csapatok kezére 655 tiszt, 41.300 főnyi leány, 257 ágyú, 546 géppuska, 191 aknavető és 50000 puska jutott. Hadiszerkeben a szákmány nagy létszámú, 25000 gépvédő ágyú, 14 páncélszuszabó, 15 teherautó, 2 páncélvonat, 6 megrakott vasúti vonat, azonkívül 26 mozdony, 218 vasúti kocs, több repülőgép, nagy tömegű jármű és jelentékeny élelmiszerkészlet.

Különös elismeréssel kell kiemelni, hogy a legutóbbi harcokban a lösszerrelátók és vonatcsapatok, valamint a vasúti és gépkocsis csapatok a legnagyobb követelmények dacára az arcvonalra és az arcvonalról visszatérő irányuló, a hadviselésre nézve oly fontos forgalmat simán bonyolították le. Körül-

kinő rendelkezések és a tisztok, a hivatalnokok és a leányok büszke kötelesség teljesítése folytán minden csapatellátási tervszerűen hajthatóak végre és a harcoló csapatokat mindenkor elláthatjuk a lösszerben, élelmiszerben és más hadi szükségleti cikkekben szükséges volt utánpótlással. dacára annak hogy nyugaton állásalakon túl,

messze a mögöttes területre terjedt ki az ellenség tüze, keleten pedig a terop és az időjárás a kiterjedt rombolások folytán sok akadályt állítottak utba.

Macedóniai front.

Lényegesen esemény nem volt.

Ludendorff, első főparancsnok

A pápa békejegyének hatása.

Budapest, augusztus 18. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A pápa jegyzékét a királynak ma délebbre nyújtotta át a bécsi pápai nuncius.

Budapest, augusztus 18. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: A politikai körök véleménye szerint a pápa békejegyének figyelemreméltó, azonban nem alkalmas békétárgyalásra. A Times szerint vissza kell utasítani a jegyzéket.

Budapest, augusztus 18. (Saját tudósítónktól.) A Messagere értesülése szerint a pápa lépését egy második jegyzék fogja követni, amely az általános fegyverszünetet javasolja a hadviselő csoportoknak.

Zürichből jelentik: Az Italia közli, hogy a Vatikánban a hadviselő felek válaszait tizenöt napon belül várják a pápa jegyzékére. A világ népei — írja a lap — augusztus végén meg fogják tudni, lehet-e béketárgyalás a téli hadjárat megkezdése előtt.

Budapest, augusztus 18. (Saját tudósítónktól.) A Matin azt jelenti, hogy a szövetségesek konferenciája mely a pápa jegyzékével foglalkozik, a jövő héten ül össze Franciaországban.

A párisi Humanité arról értesül, hogy a francia szocialisták nem engedik meg a pápa jegyzékének visszautasítását.

A Corriere della Sera jelenti, hogy a római angol nagykövet a pápa békejegyével együtt Gaspari államtitkártól levelet kapott az angol király számára.

A békejegy szövege.

A hadviselő államok fejeihez!

„Pontifikálásom kezdése óta a zűrzavaros háború forrongásait közelebbről, amelyek Európára zúdultak, elhatároztuk, hogy teljes pártatlanságot tanúsítunk az összes hadviselő-ekkel szemben, amikor kell eljárnia annak, aki mindenkiéket közös atyja és aki összes gyermekeit egyforma győgyésséggel szereteti személyre, nemzetiségre vagy vallásra való tekintet nélkül.”

A pápa felmenti, hogy az első háborús év végén kezdődött békeakciója nem talált meghallgatásra, majd így folytatja:

„A háború egyre növekvő mértékkel kiterjeszkedett a földre, a vízre és a levegőre is. A bosszúállás és a halál zúdult rá a virágzó városokra és a csendes falvakra. Vajjon a viruló völgy ne legyen egyéb mint hullámszög? Vajjon az egykor virágzó díszes kertek az örvény felé haladnak-e?”

Ezután rátér arra, hogy elhatározta, hogy új békefeltételeket állít a hadviselőkhöz, amely békefeltételek a következők:

„Az alapvető pontja az legyen, hogy a fegyverek erejét a jog erkölcsi erejével kell felcserélni. A hadviselés helyébe a döntő bíróság berendezése lépjen. Azzal a javas-

lattal áll a hadviselőkhöz, hogy a kérdés megoldására nem lát más módot, mint azt, hogy felállítsák a teljes kölcsönös lemondás általános elvét. Ez csak úgy lehetséges, hogyha kölcsönösen kiüritik a jelen pillanatban a megszállott területeket. Ebből kifolyólag Németország teljesen kiüriti a megszállott Belgiumot s ezt az országot politikai, katonai és gazdasági tekintetben, minden számhájható hatalommal szemben biztosítani kell. Épp úgy ki kell üríteni a megszállott francia területeket is. A másik hadviselő fél részéről a német gyarmatok visszaadásának hasonlóképpen meg kell történnie. Amely terület kérdéses: illetőleg pl. Ausztria Magyarország és Olaszország, vagy Németország és Törökország között, tárgyalás van függőben, rajta van a pápa, hogy ekkor a kérdéseket engesztelőképp szándékkal fogja megoldani, az igazság mértéke szerint.

Hasonló igazságos és engesztelőképp mértékét kívánja Örményország, a balkán államok és a lengyel királysághoz tartozott területére nézve és kiterjesztésére. A jegyzéket a pápa hű imával fűzsi be, vajha béke óhaját megértésnek a harcoló felek és meggyezésnek.

A király részt vesz a Szent István napi körmenetben.

Budapest, augusztus 18. (Saját tudósítónktól.) Félhivatalosan jelentik: A király augusztus hó 20-ikán reggel 7 óra 20 perckor a nyugati pályaudvaron Budapestre érkezik egyenesen a kir. várba hajtva, ahol a koronázási templom előtt a hercegprímás, a kormánytagok és a katonai méltóságok fogadják. A király részt vesz a körmenetben és majd bemegy a Mátyás templomba, ahol a trónra helyet foglal. A szertartás után a király visszatér a várba.

A város üdvözlí

Siket Trajánt kitüntetése alkalmából.

Kitüntetések a postán.

Nagyvárad város közönsége őszinte benső örömmel értesült arról a szép kitüntetésről, amelyben a király 6. Felsége Siket Traján nagyvárad postá-távírdája főigazgatóját részesítette, midőn a Ferencz József rend középkeresztjét adományozta számára, kiváló szolgálatainak és működésének elismerésül.

Siket Traján főigazgató a hét vármegyére kiterjedő igazgatóság élén nemcsak mint kiváló vezető személyt elővülhetlen érdemeket, hanem fáradhatlan buzgalommal, kitartással, energiával és hozzáféréssel min tasserűvé tette ezen az óriási területen a posta-távírdája szolgáltatását.

A most dúló véres háború alatt különösen nagy és fontos feladat hárult a posta, távírdája és távbeszélő hivatalokra, a hogy a nagyvárad postakörletében ezen feladatoknak oly pontosan és példásan megfelelt, ebben elsősorban Siket Traján főigazgatónak érdemei vannak.

A Ferencz József rend középkeresztjével dekorált Siket Traján főigazgató buzgó odaadással teljesített szolgálatait nem kell illusztrálni. Tőle föl talpig ember és ugyanilyen értelemben igaz-érző igazviselő. A posta háborús szolgáltatásában elsőrangú, egyedülálló szervező talenitum, akinek nem egy eredeti eszméje, a gyakorlati élet követelményeit szem előtt tartó egy-egy ötlete nem egyszer mintánál szolgál a magyar posta legfőbb intézői előtt. Ilyen a postaküldő tanfolyam, melyről lapunk annakidején részletesen beszámolt a amely uttörő kezdeményezés az országban.

Az ő külön érdemeinek kell belátni a nagyvárad közszolgálati alkalmazottainak megszervezését, egy táborba való tömörülését, amellyel ezeknek súlyos megélhetését a háborús drágasággal szemben lehetővé teszi. A legkisebb részletekig hatoló szakvélemény, ernyedhetetlen és akadályt nem tűrő munkabírási, szigorúság a hivatalos életben, de jó szív és nagy emberi lélek minden tetteiben: ez Siket Traján főigazgató, akinek királyi kitüntetéséhez Nagyvárad társadalma őszinte örömmel gratulál.

Ezeket az érdemeket méltányolta a legmagasabb királyi kegy, midőn elismerésének látható jelével is kitüntette a kiváló vezető férfit.

Siket Traján Nagyvárad város törvényhatóságának is értékes, nagyrabecsült tagja, aki a város közügyeinek intézéséből is mindig kivette részét.

Es indította Rimler Károly polgármestert, hogy a szép kitüntetés alkalmából a

város közönsége nevében üdvözlíje Siket Trajánt.

A polgármester tegnap a következő meleghangú üdvözlí iratot küldötte a kitüntetettnek:

Méltóságos

Siket Traján postá-távírdája főigazgató urnak

Helyben.

Nagyvárad város közönsége és tanácsa örömmel értesült azon kitüntető királyi kegyről, mely Méltóságodnak a Ferencz József-rend középkeresztjét juttatta kiváló szolgálatainak és működésének elismerésül.

A város minden polgára örül és tudja, hogy a Méltóságod kiváló vezetése alatt álló nagyvárad postá- és távírdahivatali munkái lelkes és önfeláldozó munkát végezték a háborúban, hogy azon óriási forgalmat, mely ezen válságos viszonyok között felmerült, kellőképpen lebonyolíthassák.

Midőn ezen kiváló teljesítménynek fejében Méltóságodat, mint a hivatal főnökét legnagyobb elismerés érte, a város közönsége és a városi tanács nevében nem mulasztatom el az alkalmat, hogy Méltóságodat szívvel és üdvözlíjem és jövőbeni működéséhez is szeretettel ne kívánjak.

Nagyvárad, 1917 augusztus 18.

Hazafias tömörítéssel

Rimler Károly s. k.
polgármester.

Ugyancsak buzgó odaadással teljesített szolgálataik elismerésül Niedermann Antal postá-távírdája tanácsos, Euzás Elemér postá-távírdája műszaki tanácsos a II. osztályu, dr Kovács József postá-távírdája segédtitkár és Novák György postá- és távírdája főosztály a III. osztályu polgári hadiérdemkeresztet kapták királyi kitüntetésképp.

Niedermann Antal és Szűcs József postá-távírdája tanácsosokról elég csak annyit mondani, hogy Siket főigazgató méltó munkatársai, akik nemcsak ambícióval követik főigazgatójuk nyomdokait.

Euzás Elemér műszaki tanácsos a nagyvárad postá-távírdája műszaki kerületének vezetője. A kifogástalan távírdája és telefon szolgálat az ő szervező képességét dicséri. A háború nek rebes feladatát, megfeszített munkával, fáradságot nem ismerve, mindig megelégedéssel oldotta meg.

A polgári hadi érdemkereszt III. osztályával kitüntetett dr Kovács József s. titkár a nagyvárad igazgatóságai körület elismert ta-

ritális eszköztője. Sok tudása, nagy ambíciója és fiatalága a legmagasabb jövőt ígéri.

Ugyanilyen királyi kitüntetését kapott Novák György postá-távírdája főosztály a pályaudvari postahivatal főnökbhelyettese, Krammer Károly postá-távírdája főfelügyelő, hivatalvezető munkatársa. A nagyforgalmu kézbesítő és irányító postahivatal fennakadás nélkül menete sokat köszönhet a kitüntetett főosztályosnak, aki hosszú évek szakadatlan munkájának jól megérdemelt jutalmát nyerte el a kitüntetéssel.

A stochodi oroszlanok.

[Háborús jubileum.]

— Harctéri riport. —

Ki hitte volna? Ki gondolta volna? Három hosszú év a heloru borzalmából Princip orgyilkos golyója nem csak a magyar trónváros anyosának szívét forta át, — lángba berítötte az egész világot. A felbujtók, az orgyilkosok, a bérencsek felujongtak, azt gondolták a többi mészától jön, mind n úgy lesz, amint boszorkány konyhájukon évek óta süttötek-fűtötek. Pótolni tervük dugába dől. A banditák módjára ránk uszított ellenség megismerésébe, felbujtók ezer sebből vérezve tehetetlenül állnak meg-szényedve a szövetségeseik dicsőséges legyverés előtt. Veltünk az igazság, veltünk az Isten!

S most, három hosszú esztendő vérvizárai után is „El magyar, álli Buda még”, áttörve a poklok minden gyötrelmei elmondhatjuk a Szózat költőjével „megfogya bár, da törve nem, el nemzet e bazán”

A három éves évforduló napját, mely egyszerre ind az ezred fennállásának is harmadik évfordulója méltó ünnepek keretében ülte meg a magyar kir. 3. népfelkelő gyalogezred, mely a debreceni hármass, a nagyvárad négyes és a szatmári tizenkötös honvédek közül áll. Az ezred kiváló parancsnoka Ungard Béla alezredes nem hagyhatta, hogy nyoma nélkül muljon el az a nevesetes évforduló, mely napon, mint beszédeben mondá: tanulást kell merítenünk a múltból a okulást, erőt, kitartást, lelkesedést a jövőre.

Szociális érzékével oly programot állított egybe, mely méltó megünneplése volt a nevezetes napnak, mely tisztet, közembert egyformán kielégített.

Helyes, igazi hadvezérl gondolkodásra vall, hogy az ünnepeg fénypontját az ol-tár szatólyához helyezte. „Kik az Urban bíznak olyanok, mint a Sion hegye: nem fog ingadozni, ki Jeruzsálemben lakik”.

Fáradságot nem ismerő lelkesedéssel tá-mogatták őt az ünnepeg rendezésében Greiner főhadnagy ezredvezérlését, Tóke tábort lelkész, dr Moldovány főhadnagy, kiknek tervezése és felügyelete alatt épült a kis „háborús kápolna”, hol az ünnepeg egyházi része lefolyt, továbbá dr Olchváry és dr Domsa főhadnagyok, dr Kőrösy százados, kik különösen a sport és harcászati játékok rendezésében működtek közre nagy tudással és szakavatottsággal.

A délelőtti ünnepeg est. misével kezdődött Tóke tábort lelkész nagyvívésűt celebrált. Két hadnagy minisztrált buzgón és ájtatosan, szívesen tették — mondták, — békébe

Lorber Bernáth modern gépekkel berendezett

ékszer és aranyáru készítő műterme

f. évi augusztus 1-én Nagy Sándor-u. 2. sz. a. megnyilt.

kis gimnásistáknak képzelték újból magukat Kálmár is a régi, egy nagyvívót 4 es zászló. A sz. mise magasztosságát és fő nyét nagyon emelte a vonó: zenekar, mely Markó hadusgy vezetésével működött közre.

Részt vettek: Pongrácz alábornagy, több vezérkarfi tiszt, 2 német főtitel, a 70 nalból a rövid időre nélkülözhető tisztak, a kitüntetett és tartalék legénység Ballay százados, s. parancsnok vezénylese alatt. Misa végzetével Ungárd alparasz tartott hazaveretéstől kezd beszédet. Várolta az ez red 8 éves dícső múltját. Első volt az szred mindíg az első között, a bihari, a szatmári, a hajdusági hősök fiúk csodadolgokat műveltek. A harcok legelőjén a szerbekkel viaskodnak hősiesség szelvével, majd a Dobardón aradják a sikert: napról napra, most meg Wolhynia moosaras vidékén hátrál előlük üldözött vadkőnt az orosz.

Megilletődés, kegyesítés érdeke lopódásik mindenké szivábe, amikor az elcsúszt bajtár sak hős arányáról szól. A múltból tanuságot merítve, lelkesedésre, kitartásra buzdít, mert velünk az igazság, velünk az Isten, kinek nevében rövidesen el kell már jönnie az időnek, amikor lecsúszdó a szaj, "ha majd a hőke visszatér szívükbe". Az a tartós, boldog béke, melyet hősiesség, a mesébe illő magatartásunkkal kérdemeltünk.

Beszéde után felzendül, jobban mondva felszökög a magyarok imádsága a Hymnus orosz földön, a Stochod partján, közvetlen az ellenséges állások előtt.

Szellő szárnyán szállnak át a hangok az oroszok felé, huzva vésik tova a habok az érens akkordokat, melyekbe egy nemest multje, fájdalom, könye, sóhajtsza, a jövőbe vetett hitte, reménysege, fájdalom szállal meg. Mintha egy perose megfeszítetna a moosaras levegő, bamsamosabb lesz a lég, a mint az illatos tömjén fűtje az imádság szárnyain száll fol a hang, a könyörgés a Magasztosbélhez: Isten áldd meg a magyart! felejt keletlen percek, keserű pillanatok...

E peroben, a pillanatban mindegyikük ottthon van, „merre zugsnak hajjai Tiszának, Dunának...” Csak tessünk, csak külsőnk van itt Wolhynia homokjában, de szívünk ottthon dobban, imádságon lelkünk ottthon jár a szőke Körös, a szőke Szamos partján, a Hortobágy dűlábos rónáján, muskátlis ab laku kőnkőnkben, hol kedveseink imádsá gos szeretője örkődik fölöttünk...

Egy ágyudörgés a távolból a újra itt vagyunk. Újból felzendül az akkordos érens hangja: Kitüntettek kiállni! S szép sorjában föltűzi a vitézek mellére az érmeket. Ekkorára már dél is van a megy, szel mindenki vissza a vonalba, lehet, hogy egy óra, egy félóra múlva már újból a kardot forgatja, a fegyvert ropogtatja.

Délután zajlott le az ünnepség második része, vésőseges népnépszó. Vasári kép tarul tünk. Garasos mulató, cirkusz, panoráma. állatsereglet, lelkonyha, árulódek te sálk szinassá a képet. Pir föltűzt: szókifitt (az ottthoniáknak már csak emlékképekben él), teparfós pogácsát, sőt, teát, kávát lehet venni. A sport, a harcoljátékok minden ne mében élvezetes találhatunk.

Itt cölhővőseiben versenyeznek a honvédok, gránátot dobálnak, karikat vetnek, szilykőznak, amott futbaloznak (nagy mes tere dr Domes főhadnagy) kuglanak, bir koznak. Igen mulatságos képet nyújtott a zsákfutás, számár futtatás (2 lábuk) az akadályverseny, költői és póznamászás. Nagy bahotát keltett a lepénvevés, a gyertya

halászat, a Dariusz kirós hullása. Kinek volt itt assóban a háború? Huzi huzi, vig aság mindenütt. Szellőmossa in jogyozie meg Claudius námet generális:

— Itya emberakkal keresztül magvak a poklon is...

De nem is hiába kapta a hős szred, a viseli is büszkén a nevet: Stochodi oroszlan.

A cigány zene takarodója veseti vi got a mulatságnak a mint, szelait újból mindenké vissza figyelő helyére, beosztásába, mert beállt sz est a kiladja mit rajzogat az éj sötétje? ...

Szabados Pál.

Andrássy miniszterelnöksége előtérben.

Budapest, aug. 18. (Saját tudósítónktól.) Hír szerint a király legközelebbi budapesti tartózkodása alkalmával Esterházy miniszterelnököt és a kormány tagjait kihallgatáson fogja fogadni.

Budapest, aug. 18. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Andrássyt és Seré nyit a király tisztelettel fogadta.

Budapest, aug. 18. (Saját tudósítónktól.) A 8 Órai Ujság Andrássy miniszterelnökségét befolyásolt tényezők jelent, amiben a korona feljegése jut felszínre. A király ugyanis magáévé tette Tisza indítványát, aki távozásakor Andrássyt ajánlotta utódjának.

Tisza szel a politikai tényezők egyesítését óhajtott a Andrássyban vélte feltalálni az a politizust, akiknek eseménye körül a parlamenti többség és a mostani kormányt támogató koalíció csoportosulhat. Az bizonyos, hogy ha Andrássy személyét az összeszűlt parlamentben kritika tárgyává fogja tenni a munkapárt, akkor heves parlamenti vitákra lehetünk elkészülve. Andrássy meg fogja kísérni a koncentrációt, amelylyel azonban ellentétben áll Vázsonyi, aki a munkapárttal szembeállásra sem hajlandó együttműködni.

Budapest, augusztus 18. (Saját tudósítónktól.) Hír szerint: Andrássy miniszterelnöksége esetében a munkapárt hajlandó lenne a hátszélkegét átengedni a kormány partja részére, a Szász Károly felszólalása lemondását. Azt hiszik, hogy ez esetben Mesóssy foglalás el a Ház elnöki székét.

Budapest, aug. 18. (Saját tudósítónktól.) Zichy János legközelebb Andrássyval fog tanácskozást folytatni.

Ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Fügöny, kézimunka, kelengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vagy tisztító és gőzmosógyműködésű Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14-63.

Szent István napja a hősök árváié.

A magyar királyi honvédelmi miniszterium Hadszéglyesz Hivatala a következő levelet intézte gróf Széchényi Miklós nagypüspökhöz:

Nagyméltóságú és Főtisztelendő gróf Széchényi Miklós nagypüspök Nagyvárad.

A Haza védelmében szel hősök árvái nevében fordulok Nagyméltóságod jószág szilves, kérom magas támogatóását.

1916. augusztus 20-án, Szent István király ünnepén kéresemre a magyar püspöki kar legtöbb tagja egyházmegyéjében az elcsúszt hősök árvái javára templomi gyűjtést rendelt el.

Ez a gyűjtés tetemes összeggel gyarapította a magyar kir. honvédelmi miniszterium Hadszéglyesz Hivatala árva sziljét.

Ismét közszeg Szent István ünnepén. A magyar katolikus hívek esdve fordulnak Magyarorszag védőszentjéhez oltalomért és segítségért, a ajkairól felzendül a régi egyházi ének:

„Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga,

Ki voltál valaha országunk istáppja

Hol vagy István Király, Téged magyar kiván,

Gyászos öltözetben Te előtted sirván...”

A magyarok Istene szilves magró bál-tatásoknak vesetis alá hűséges magyar népt, de meg is hallgatta könyörgéseit, mert a világáboru három évi dalása után is szabad a magyar Haza.

De gyász, mélyseges gyász borult azok lelkére, akik az itóélet e három esztendőjében elvesztették azt, akik legjobban szerettek. De még ezek között is legszomorubb azok sorsa, akik sziljét sziljét és árvaságra jutottak.

A Házért elcsúszt hősök árvái mindannyiunk árvái: a magyar nép, a magyar nemzet árvái! Rajtuk és sziljuk házáhatja csak meg a magyar nemzet azt a kiontoit drága vért, amely ogy hősösesen folyt el a harcosokból.

Legmélyebb tisztelettel kérom tehát Nagyméltóságodat, méltóztatassák a nemzet árvái főpásztori kegyelbe fogadni és a javukra rendezendő templomi gyűjtést egyházmegyéjében elrendelni. Legyen ez időn is: Szent István napja a hősök árváié!

Fogadja Nagyméltóságod legmélyebb tiszteletem nyilvánítását. A Hadszéglyesz Hivatal vezetője: Kirchner os. és kir. altábornagy.

Gróf Széchényi Miklós megyés püspök elrendelte, hogy a mai ünnepén egyházmegyéje összes templomában gyűjtést tartassanak a hadiárvák javára.

Szent István nemestek intézményeket

Mona Lisa fényképészeti műteremben

Nagy Sándor-utca 4. szám. Rákóczi-ut sarok

fénykép felvételek a legszebb kivitelben eszközöltetnek.

*** Az alamosolt bukógát.** A városi vízműtelep villamos kutja alatt a város egy dunsztató gátat építetett s eléggé sikerült ez az alkotás. Csúcs, szép, masszív alkotás, a partfalak pedig praktikusán építvők. Nem lehet tudni, hogy a Körös bizáncizálóan vízfolyása csuszátott hibát a számításba, vagy az a szükséges lejtés, amely a vizet a kul irányába tereli, elég az hozzá, hogy már egyáltalán megbontotta a vízfolyás a partot a meleg szennyvíz kifolyásánál. Ezt hamar helyreállították a zóta font nincs baj, ellenben lent, a gát alatt közvetlenül a víz alamosa a gátat és partfalat a mindkettő roszkosít. De jellemző a városi alkalmazottak és a közönség közmbönségére, hogy ez az alamosás hetek óta tart, könnyen, his költséggel kijavítható lett volna a kár és senki nem jelentette a mérnöki hivatalnak, hogy a bukógátnak a vízműtelep felé eső részét ugyancsak kikezdte a szeszélyes és erős vízár.

*** A 18-20 évesek sorozása Bihar megyében.** Az 1897-1899. évben született népfelkésítőknek sorozása Bihar megyének a debreceni honvédképzésztő parancsnoksága alá tartozó járásában a következő napokon tartatik meg:

Az érmibályfalvai járásban szeptember 2-től 5-ig. Sorozó bizottság: Erdős Zoltán, dr. Fráter Gáspár, Dobosy Kálmán.

Székelyhidi járásban szeptember 6-tól 9-ig. Bizottság: Magyar Miklós, dr. Sugár Bertalan, Kovácsné Marcell.

Margittai járásban szeptember 10-12. Bizottság: dr. Papp Gyula, dr. Sugár Bertalan és dr. Halász Elemér.

Derécskői járásban szeptember 11-13. Bizottság: Babuska Mihály és dr. Deutsch Manó. Bihar megye többi járására vonatkozólag a nagyváradi honvédképzésztő parancsnokságtól a sorozó tervezet még nem érkezett meg a megyei katonaiügyi osztályhoz.

*** Reklamációk az új élelmiszerjegyek ellen.** Tudatom a város közönségével, hogy az újabb kibocsátott liszt-, kenyér- és egyéb élelmiszerjegyeknél felmerülő reklamációkat a községi bizottság az új élelmiszerjegyek kibocsátásának végleges lebonyolításáig figyelembe nem vehet. A reklamációk bevizsgálására és elintézésére egy külön határidő fogok megállapítani, amiről a közönséget külön hirdetésnyel tájékoztatom. Nagyvárad, 1917. augusztus hó 18-án. Lukács Ödön, polgármester-helyettes.

*** Koszorúmegváltás.** Tübingen Ferenccs 10 koronát küldött szerkesztőségünknek a hadjárati részére koszorúmegváltásul. Pálka Eadredé elhunyt alkalmából. Rendelkezési helyére juttatjuk.

*** Villamos megállóhoz** közel jó családhoz 2 vagy 3 iskolás gyermeket elvállal. Cím a kiadóban.

*** Honvédeknek a Püspök-fürdőben.** Ma, vasárnap zajlik le a Püspök-fürdőben az a legnagyobb népi ünnepély, amelyet Komjáti Lajos, az agilis fűrdőbirtos rendez. A szépségverseny, a csatározás és tombolával élenkifelt népi ünnepélyt főnyereményű versenyekkel, amelynek kivételét a 4ik honvédegyeztetésnek a hangversenye, amely a népi ünnepély egész tartalma alatt szórakoztatni fogja a közönséget.

*** 140-es cukorka,** osokoládé áru, likőrök, konyak, törköly, szilvium, seprő, rumok, borok, gyümölcsök (1/2 kgr. üvegekben) nagyban és kissiben kapható. ASZÓDI MIHÁLY Kossuth-utca Sas palota.

*** Különböző íróasztalok** eladóak a Polgári tekerékpontárházban.

*** Alkalmazást nyer egy intelligens** nő könyveléshez érő németül is beszélő Hegedüs János útleltében, Rákóczi-ut 1.

APOLLÓ mozgószínház

Vasárnap
A múlt szálai

Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor, hétköznap 6 órákor kezdődnek.

URANIA mozgószínház

Vasárnap
Elza utolsó nevelője.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor, hétköznap 6 órákor kezdődnek.

Eladási hirdetés.

Néh. Szántó Dezső hosszupályi volt lakos hagyatékához tartozó vagyonokat az örökösök eladóvá tették.

A hagyatéki vagyonok a következők:

1. Hosszupályi községben egy belső telek 5 és 1/2 holdnyi területtel és ősi lakóházzal.
2. Két darab szőlő, egyik 3 hold, a másik 1400 □ ölnyi területtel a faluhoz közel.
3. Tagbirtok 314 holdnyi területtel és tanyaépülettel.
4. Monostorpályi község határában 13 holdnyi kaszáló föld.

Az összes eladási feltételekre nézve felvilágosítást ad **dr. Papp Károly** nagyváradi ügyvéd (Sziágyi Dzsóz u 5) és **dr. Nagy Lajos** debreceni ügyvéd (Egyháztér 15 sz) kit az örökösök az eladásra felhatalmazták.

391-1917 végr. szám.

Árverési hirdetés.

Alulírott kiküldött kir. bírósági végrehajtó ezennel közbirrá teszi, hogy a birtok központi kir. járásbíróságnak 1915 évi 257363/3 számú végrehajtás: rendelő végzése követelményében dr. ifj. bíró Daniel Gábor ügyvéd által képviselt Országos központi hitelszövetkezet javára 195 korona s ennek járulékaival együttesen 1917 január hó 20-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le és felül foglalt és 2100 koronára becsült ingók u. m. szarvasmarhák nyilvános árverésben eladtnak.

Máj árverésnek a margittai kir. bíróság 1917 évi Pk 308/5 számú végzése folytán 195 korona tőke övvelés, valamint ennek 1915. évi január hó 1. napjától járó 6 százalékos kamatai, egyharmad azonnal való tőke és eddig összesen 71 kor. 20 fillérben megállapított költségek erejéig Helymáfalván leendő megtartása céljából határidőül 1917. évi augusztus hó 30. napján délelőtt 11 órája kitűzött, amiről a bíróság le- és felül foglalt ingók, ugymint szarvasmarhák a legteljebbet igényelők a 107. és 108. §-a értelmében, készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsúros alul is el foanak adni.

Felhívotnak mindazok, kik az árverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korában eszközölhetett volna és az a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírott kiküldöttél vagy írásban leadni vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetésnek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Margitta, 1917. évi aug. hó 8.

Jóny Lajos
kir. bír. végrehajtó.

VISADO mozgószínház

Vasárnap
A boldog ember
Hétfént
A cirkusz életéből
Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor, hétköznap 6 órákor kezdődnek.

NYILTTÉR.

HETI ÁRJEGYZÉK.

Befőttes. Uborkásüveg. Befőzéshez hólyagpapír. Porcellán edények

leszállított olcsó árakban.

PORCELLAN MOZSAR, ÜTOVEL	6-
Mély és lapos tányér finom porcellán	70-
Csemegés kis	40-
Tésztástál 6 személyre	8-
Sültéstál 6 személyre	8-
Főzelékstál 6 személyre	8-
Salátástál 6 személyre	8-
Levesfazék 6 személyre	4-
Mártásos csésze 6 szem.	1-
Sótartó fogvájós 6 szem.	120-
Vizes kancsó 6 szentélyre	8-
Vizeskészlet színes finom festéssel	4-
Boroskészlet színes	4-
Söröskészlet színes	4-
Liköröskészlet színes	4-
Befőtteskészlet Cujotály fehér	4-
Majolika cukortartó diszes	4-
Majolika vizeskancsó színes	4-
Feketés gyermek készlet	3-
Kávés gyermek készlet	3-
Majolika állvány színes	6-
Teáskészlet színes aranyozással	10-
Kávészlet színes aranyozással	10-
Feketés készlet színes aranyozással	12-
Mosdókészlet színes roccoco	12-
Majolika fali sótartó színes	8-
Majolika fűszertartó nagy	3-
Majolika fűszertartó kicsi	1-
Porcellán fehér teáskanna	2-
Porcellán fehér kávéskanna	2-
Porcellán fehér teáscsésze	80-
Porcellán fehér kávéscsésze	80-
Porcellán fehér gyümölcstányér	80-
Ebédőkészlet felszerelve, sz. aranyozással	50-

Konyha berendezési főzőedények. Evőeszközök. Lámpa-árak. Tükrök. Képkerepezés. :: Ablak üvegezés. ::

Áraink viszonteladóknak is érvényesek.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg, porcellán lámpa és táblaüveg nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

Főszervező: **DR. KRÜGER ALADÁR** Feloldó szervező: **DR. PAPP KÁROLY**

TÜZIFA

Waggon tételben, méter számra és felvágva kapható

JENEI M. CÉGNÉL

Szarvas-sor 27. Stern palota.
Telefonszám 10—13.

Megrendeléseket felvesz

BÁNYAI JÓZSEFNÉ

Sztaroveszky-u. 2. Nagyhídő.
Telefonszám 14—55.

Eladó

kedvező fizetési feltételek mellett a Várkapu-utca 4. és 6. számú, a Szent János-utca 30. számú, a Széles-utca 1. számú, mely közvetlen a 3. vashíd szomszéd ságában van, valamint a Vizvezeték-utca 54. számú ház. Értekezhetni lehet a Nagyváradi Kereskedelmi és Forgalmibanknál Rimanóczy-utca 6. sz. alatt.

**Betűszedő tanulóknak
fiu és berakó tanulóknak
leány fizetéssel
felvétetik**

a Szent László-nyomda R.-t.-nél.

Nagyteleky és Arany János-u. sarkán lévő házban egy szobás konyhából álló lakás a souterrainban november 1-re

kiadó.

Értekezni lehet INCZE irodában.

**Vizvezeték-utcán szép kilátással
egy családnak való ház eladó.**

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd

Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

Fekete-Győrösön Tenke mellett 134 kishold föld tanyával és belsősséggel, melyen szép és megfelelő lakás van, szabad kézből eladó.

Értekezhetni Nagyváradon az Általános Takarékpénztárnál.

Olcsó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére

maláta

k a p h a t ó

métermázsánként 8 K-ért.

Moskovits Mór és fia r.-t.-nél
Kolozsvári-utca 62.

Telefon 1404. Utcái helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádogos,
vizvezeték és villanszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, írógépek, kerékpárok, ellenőrző kasszák és gramafonok szakszerű javítása és állandó jókarban tartása. Bronzműves, lakatos és műszerész munkák elfogadtatnak.

Erzsébetligeten lévő 4 új földszintes házban egy és kétszobás lakások azonnal és nov. 1-re.

kiadók.

Értekezni lehet a 3-ik épületben lakó házastársnál, vagy INCZE irodában Bányar-tér 3. sz. alatt.

Vizvezeték és műbádogos munkákat készít, javításokat jutányosan eszközöl

Fey Rezső örökösei

Szent János-u. 22.
Telefon 532.

Nagyvárad legszebb kirándulóhelye

Szent László Püspök Gyógy-Fürdő

Nagyvárad mellett

Fürdőzöm teljes!

Kénes hévviz források természetes forrása 42°C kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen.

500 holdas fürdőpark közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. Nagyszabású nyári uszoda 26°C folytonbefolyó forrásvízzel, uszástankó, napfürdő, homokkura. Fürdőismertetőt küld az igazgatóság.

Komzsik Alajos,
a fürdő bérletje.

IZSÁK LIDIA

**Elsőrendű
társaság**

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda épületében.
Interurbán telefon :
11—53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedi fűzőszállítója. Tisztítókat és átaltatásokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrovidebb idő alatt elkészítetnek.

BÉRSZÁNTÁSRA

GŐZ VAGY MOTOROSEKE

csakis sik, lehetőleg könnyebb, eddig is kellően kultivált talajra jövő hó elején leendő üzembehelyezésre kapható, bővebbet

Magyar Kir. Államvasutak Gépgyára Vezérügynöksége Fiókja

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. szám alatt.

ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér.

Befizetett részvénytőke
1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetétet könyvecskékre és folyószámlára s azt előnyösen kamatoztatja. Leszámítól váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsönöket törlesztésekre. Előleget ad érték-papírokra.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	9 50	2 19	4 39	8 10
V.-Velece >	10 00	2 29	4 49	8 20
Rontó >	10 16	2 46	5 06	8 44
Püspökfürdő érk.	10 21	2 51	5 11	8 49

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. u.	d. u.	este
Püspökfürdő ind.	10 59	3 29	8 00	9 29
Rontó >	11 04	3 34	8 16	9 34
V.-Velece >	11 21	3 47	8 33	9 46
Nagyvárad érk.	11 31	3 57	8 43	9 57

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	10 01	2 30	4 50	8 31
V.-Velece >	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó >	10 26	2 56	5 16	8 57
Félix-fürdő érk.	10 33	3 03	5 23	9 04

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. e.	d. u.	este
Félix-fürdő ind.	10 39	3 10	7 59	9 10
Rontó >	10 46	3 17	8 06	9 17
V.-Velece >	10 59	3 30	8 22	9 30
Nagyvárad érk.	11 09	3 40	8 32	9 40

*-gal megjelölt vonatok csak vasárnap és ünnepnapokon közlekednek.

Új férfi és női szabó üzlet nyílt.

Nagy Sándor-utca 4. sz. alatt

Értesítem a t. közönséget, hogy 8 évig Berlinben a legelső salonokban szerzett nagy tapasztalatokkal s a Berlini Hírcsapat felé szabászati oklevéllel hazatérve a nagyvárad-i közönség bényelmére egy modern férfi és női szabó üzletet létesítettem. Elvállalok a legújabb divat szerint férfi és női ruhákat, konzíriumokat, kabátokat továbbá átalakítás és javításokat. Levélbe is megírván hátha megyek.

Szíves pártfogást kér
Szűcs László
férfi és női szabó.

Tanuló felvétetik!

Vas és rézágak

afrikai és löszormatracok, amerikai és sodrony-ágybetétek: összehajtott ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558

* Több darab föld a város belterületén előnyös fizetési feltételekkel eladó. Általános Takarékpénztár r.-t. Nagyvárad, Bémer tér.

* Eladó Botbelen és Kaszernya-utca sarkán egy ház mérettel ellátott üzletház előnyös fizetési feltételekkel. Általános Takarékpénztár r.-t. Nagyvárad, Bémer tér 2.

* 10 huzerosztott utcai szoba A Zeléfa épület emeletén rövidet hosszabb időre kiadó. Egy egyes szoba havonként 50 korona, két ágyszobába havonként 75 korona. Felvilágosítással szolgál a szobakezelő. Telefon 14-00.

Megnyílt az új szűcs és szőrmeáru üzlet

Rimanéczy-u. 2. Kolozsvári-palota

Raktáron tart előrendű szőrmekülönlegességeket, mindenféle szakra való munkálatokat szakszerűen elkészít. Elfogad átalakításokat és javításokat.

LEICHER JÓZSEF

külföldön képezett szűcsmeister.

Telefon

Telefon

Bubla és Társa.

Cégtulajdonos: Bubla József
Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható a fűszer és csemege kereskedésben. Szalámi, sajt, szalonna, kitűnő málnaszörp, Törley pezsgő, valódi kitűnő ó-borok.

Saját termesztésű bor.

Szappanok. Naponta friss izletes házikenyér. Felvágott fa házhoz szállítva. Élelmi cikkek. Naponta friss vaj, remek lipthói túró.

Telefonszám 11-49.

TÜZIFA

Waggon tételben, méter számra és felvágva kapható

JENEI M. CÉGNÉL

Szarvas-sor 27. Stern palota.
Telefonszám 10-13.

Megrendeléseket felvesz

BÁNYAI JÓZSEFNÉ

Sztaroveszky-u. 2. Nagyhídfő.
Telefonszám 14-55.

Eladó

kedvező fizetési feltételek mellett a Várkapu-utca 4. és 6. számú, a Szent János-utca 30. számú, a Széles-utca 1. számú, mely közvetlen a 3. vashíd szomszéd-ságában van, valamint a Vizvezeték-utca 54. számú ház. Értekezhetni lehet a Nagyváradi Kereskedelmi és Forgalmibanknál Rimanóczy-utca 6. sz. alatt.

**Betűszedő tanulóknak
fiú és berakó tanuló-
nak leány fizetéssel
felvétetik**

a Szent László-nyomda R.-t.-nél.

Nagyteleky és Arany János-u. sarkán lévő házban egy szobás konyhából álló lakás a souterrainban november 1-re

kiadó.

Értekezni lehet INCZE irodában.

**Vizvezeték-utcán szép kilátással
egy családnak való ház eladó.**

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

Fekete-Györösön Tenke mellett 134 kishold föld tanyával és belsőséggel, melyen szép és megfelelő lakás van, szabad kézből eladó.

Értekezhetni Nagyváradon az
Általános Takarékpénztárnál.

Olcsó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére

maláta

k a p h a t ó

métermázsánként 8 K-ért.

Moskovits Mór és fia r.-t.-nél
Kolozsvári-utca 62.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádogos,
vizvezeték és villanszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, irógépek, kerék-párok, ellenőrző kasszák és gramafonok szakszerű javítása és állandó jókarban tartása. Bronzműves, lakatos és mű-szerész munkák elfogadtatnak.

Erzsébetligeten lévő 4 uj föld-szintes házban egy és kétszobás lakások azonnal és nov. 1-re.

kiadók.

Értekezni lehet a 3-ik épületben lakó házmeztársnál, vagy INCZE irodában Bismar-tér 3. sz. alatt.

**Vizvezeték és mű-
bádogos munkákat
készít, javításokat
jutányosan eszközöl**

Fey Rezső örökösei

Szent János-u. 22.
Telefon 532.

Nagyvárad legszebb kirándulóhelye

Szent László Püspök Gyógy-Fürdő

Nagyvárad mellett

Fürdőüzem teljes!

Kénes hévvíz források természetes forrása 42°C kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen.

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. Nagyszabású nyári uszoda 26°C folytonbefolyó forrásvízzel, uszástanfűző, napfürdő, homokkura. Fürdőismertetőt küld az igazgatóság.

Komzsik Alajos,
a fürdő bérlője.

IZSÁK LIDIA

**Elsőrendű
tűzőszalon**

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Park-szálloda épületében.
Interurbán telefon :
11-53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egye-düli tűzőszállítója. Tisztításokat és átala-bításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrovidebb idő alatt elkészítetnek.

Mindenféle vidéki megrendeléseket azonnal szállítunk.
Telephon 92. sz.

Száltól, hidegtől

kifujt

vörös arcra és kézre
továbbá szeplő, miteszer
és pattanások ellen

legjobb szer az

Alabástrom Crème,

mert a legtisztább és legjobb anyagokból van összeállítva, minőségre és hatásaira nézve felülmúlja az összes forgalomban levő készítményeket. Kétféle minőség van nappali és esteli használatra.

1 tégely ára 2 kor. 50 fill.

EMIR-arcmosó

Törvényesen védve!

Legtökéletesebb szorít bőrhámlás és sömör, továbbá izzadó, fényes, zsíros (miteres) atkás arcra naponta, ahányszor szükséges, gyaptra öntött folyadékkal megtöröljük. Az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehellet finomságu harmattal volna bevonva. Az atkák pár nap alatt elmúlnak. Teljesen ártalmatlan készítmény. Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól!

Ara üvegenként 2 K.

Ezen szerék kaphatók;

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”
gyógyszertárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.
(Városháza mellett.)

FATALPU CIPŐGYÁR

HAAS LIPÓT,

Fatalpu cipők:

25-28, 29-35, 36-39, 40-46.

Borju bőr 13-40, 15-80, 18-10, 22-20.
Is Hasított bőr 15-80, 18-70, 20-50, 25-70.
Lóbox és tehénbox 17-20, 20-50, 22-80, 27-50.

Fatalpu szandálok:

24-25, 26-28, 29-31, 32-35.

4-5, 4-10, 4-40, 4-90,

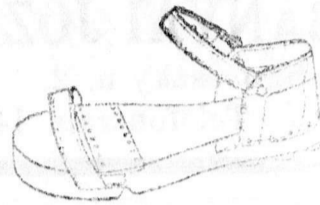
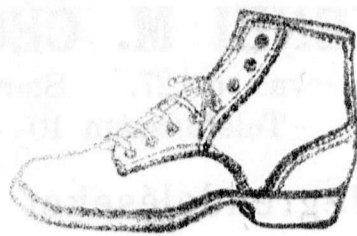
36-37, 38-40, 41-43, 44-46,

5-5, 5-50, 6-6, 6-10.

Lábujjszij oldalszegzés nélkül **törvényileg védett megerősítéssel.**

Gyárak, hányák, mezőgazdaságok, gyermekmenhelyek, intézetek és egyesületek engedélyben részeseznek.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Telefonszám 4-63.

Merza Kálmán

nyerges és szilgyártó Nagyvárad,
Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és szilgyat, kocsi-
csizó és ígás szerszámok, kocsi-
ülés, lábvédők és szerszámak-
kok raktára.

A mezőtelegdi 96 számú telek-
könyvi betétben foglalt a piac-
téren legszebb helyen fekvő több
szobából álló 77. sz. a. ház, udvar,
gazdasági udvar
és megfelelő gazdasági épületek
és a hozzátartozó kert azonnal

eladó.

Ertekezhetni: Dr. Kiss Döme
nagyváradai ügyvéd irodájában.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

A telep telefonja 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 514.

Ertesítjük a város t. közönséget, hogy villamos

FŐZŐEDÉNYEK,

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb
árban kaphatók. Telefon rendelésre
izzólámpák díjmentesen házhoz szállítanak.
Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli
berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000
gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kap-
hatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerelő telefonja

55.

Főszerelő telefonja

55.